

I. OGÓLNE INFORMACJE PODSTAWOWE O PRZEDMIOCIE (MODULE)										
Wspomaganie rodziny										
Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:				Instytut Pedagogiki i Psychologii Katedra Psychologii						
Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia:				Psychologia, jednolite studia magisterskie						
Profil kształcenia:				Praktyczny						
Nazwa specjalności:				Psychoprofilaktyka i pomoc psychologiczna						
Rodzaj modułu kształcenia:				Specjalność						
Rok / Semestr:				5/10						
Osoba koordynująca przedmiot:										
Wymagania wstępne (wynikające z następstwa przedmiotów):				Podstawowe zagadnienia z psychologii rozwojowej, społecznej, wychowawczej, diagnozy psychologicznej						
II. FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN										
	Wykład	Ćwiczenia	Konwersatorium	Laboratorium	Warsztaty	Projekt	Seminarium	Konsultacje	Egzamin/ zaliczenie	Suma godzin
Studia stacjonarne	15								E	15
Studia niestacjonarne	15								E	15
III. METODY REALIZACJI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH										
Formy zajęć			Metody dydaktyczne							
Wykład										
Ćwiczenia			Zajęcia prowadzone są w oparciu o najnowszą literaturę przedmiotu, doświadczenia z własnej praktyki diagnostycznej i klinicznej autora; prezentacje multimedialne, dyskusje, studia przypadków.							
IV. PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA Z ODNIESIENIEM DO EFEKTÓW UCZENIA DLA KIERUNKU I OBSZARÓW										
Lp.	Opis przedmiotowych efektów uczenia								Odniesienie do efektu kierunkowego	
Wiedza:										
1.	Ma pogłębioną wiedzę o rodzinie – jej klasyfikacjach, modelach, funkcjach i przeobrażeniach – i odnosi te wiedze do sytuacji wsparcia rodzin i roli psychologa w tym zakresie Ma pogłębioną i rozszerzoną wiedzę na temat zachowania i działania człowieka w normie i patologii w zakresie funkcjonowania – prawidłowego i dysfunkcyjnego - w rodzinie								K_W08	
2.									K_W16	

Umiejętności:		
3	Ma pogłębione umiejętności diagnozowania sytuacji rodziny w kontekście terapii systemowej, racjonalnego oceniania złożonych procesów i zjawisk zachodzących w rodzinie z perspektywy psychologicznej i kulturowej	K_U16
4		K_U18
Potrafi wybrać i zastosować właściwy dla określonej sytuacji sposób postępowania psychologa w pracy z konkretną rodziną.		
Kompetencje społeczne:		
5	Utożsamia się z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce psychologicznej przez psychologa pracującego z rodzinami	K_K04
V. TREŚCI KSZTAŁCENIA		
Lp.	Wykład:	Odniesienie do przedmiotowych efektów uczenia
1.	Fazy życia rodziny.	1, 3 1, 2, 3 1, 2, 3 1, 2, 3, 4, 5 1, 2, 3, 4, 5 1, 3, 4, 5
2.	Motywacje do życia w rodzinie: biologiczne dylematy związane z wymaganiami rozwojowymi gatunku ludzkiego; rodzina grupowa (dawniej i współcześnie), monogamia okresowa, poligynia i poliandria, lewirat, sororat, rodzina wielopokoleniowa i poszerzona, matrylinearność i partylinearność, zdrady i „wypożyczanie” żon, wiek wchodzenia w związki małżeńskie (materiał antropologiczny głównie z badania społeczeństw archaicznych).	
3.	Kategorie opisu rodziny jako systemu: pojęcie systemu; pojęcie systemu w zastosowaniu do rodziny; granice (wewnętrzne i zewnętrzne); homeostaza – sprzężenie zwrotne ujemne, dodatnie i wyprzedzające; kryzysy rozwojowe; fazy życia rodzinnego.	
4.	Terapia systemowa różnych nurtów. Rozumienie objawu <i>Pacjenta Identyfikowanego</i> (funkcja objawu w rodzinie).	
5.	Etapy procesu psychoterapii pojęcia: kontrakt terapeutyczny, przymierze terapeutyczne Interwencje systemowe.	
6.	Etyka zawodu psychoterapeuty zasady etyczne obowiązujące w czasie kontaktu z rodziną i jej członkami zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz odpowiedzialności prawnej psychologa.	
Lp.	Ćwiczenia/warsztaty:	Odniesienie do przedmiotowych efektów uczenia
VI. METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA		

Efekty uczenia	Metoda weryfikacji	Forma zajęć, w ramach której weryfikowany jest EU		
Wiedza:				
K_W08 K_W14 K_W15	Egzamin pisemny	wykład		
Umiejętności:				
K_U07 K_U10	Egzamin pisemny	wykład		
Kompetencje społeczne:				
K_K04	Egzamin pisemny	wykład		
VII. KRYTERIA OCENY OSIĄGNIĘTYCH EFEKTÓW UCZENIA				
Efekty uczenia	Ocena niedostateczna Student nie zna i nie rozumie/nie potrafi/nie jest gotów:	Zakres ocen 3,0-3,5 Student zna i rozumie /potrafi/jest gotów:	Zakres ocen 4,0-4,5 Student zna i rozumie /potrafi/jest gotów:	Ocena bardzo dobra Student zna i rozumie /potrafi/jest gotów:
	Student nie posiada podstawowej wiedzy z zakresu prezentowanego n wykładzie. Student nie potrafi dokonać diagnozy swoich umiejętności i nie doskonalą swoich umiejętności. Student nie dokonuje samooceny własnych kompetencji.	W zakresie podstawowym i przy użyciu podstawowych terminów i teorii definiuje rodzinę. Omawia ją w kontekście wiedzy psychologicznej Określa rolę psychologa w pracy z rodzinami i podstawowy zakres możliwych działań Omawia – w sposób elementarny - zachowania człowieka w systemie rodzinnym, jak i funkcjonowanie – w normie i patologii całych rodzin. Dokonuje prostej diagnozy sytuacji rodziny z wyróżnieniem procesów i zjawisk zachodzących w rodzinie z perspektywy psychologicznej i kulturowej Potrafi – z pomocą prowadzącego –	W zakresie podstawowym i przy użyciu zaawansowanych terminów i teorii definiuje rodzinę. Omawia ją w kontekście wiedzy psychologicznej i łączy z wiedza z innych przedmiotów Określa rolę psychologa w pracy z rodzinami i zakres możliwych działań Omawia – w sposób rozbudowany - zachowania człowieka w systemie rodzinnym, jak i funkcjonowanie – w normie i patologii całych rodzin. Dokonuje prostej diagnozy sytuacji rodziny z wyróżnieniem procesów i zjawisk zachodzących w rodzinie z perspektywy psychologicznej i kulturowej	W zakresie rozbudowanym i przy użyciu zaawansowanych terminów i teorii definiuje rodzinę. Omawia ją swobodnie w kontekście wiedzy psychologicznej i łączy z wiedza z innych przedmiotów Określa rolę psychologa w pracy z rodzinami i zakres możliwych działań Omawia – w sposób rozbudowany - zachowania człowieka w systemie rodzinnym, jak i funkcjonowanie – w normie i patologii całych rodzin posiłkując się również wiedza z innych przedmiotów Dokonuje diagnozy sytuacji rodziny z wyróżnieniem procesów i zjawisk zachodzących w rodzinie z perspektywy psychologicznej i kulturowej

		wybrać właściwy sposób działania i możliwości zastosowania konkretnych działań psychologicznych w ramach wspierania rodziny Jest świadomy swojego wpływu jako psychologa na sytuację rodziny – jednak posługuje się stereotypami i przekonaniem uniemożliwiającymi całkowitą identyfikację z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce psychologicznej	Potrafi wybrać właściwy sposób działania i możliwości zastosowania konkretnych działań psychologicznych w ramach wspierania rodziny Jest świadomy swojego wpływu jako psychologa na sytuację rodziny – stara się monitorować swoje przekonania uniemożliwiające całkowitą identyfikację z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce psychologicznej	Potrafi wybrać właściwy sposób działania i możliwości zastosowania konkretnych działań psychologicznych w ramach wspierania rodziny Jest świadomy swojego wpływu jako psychologa na sytuację rodziny i roli wiedzy psychologicznej w działaniach. Wykazuje całkowitą identyfikację z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce psychologicznej
--	--	---	--	---

VIII. NAKŁAD PRACY STUDENTA – WYMIAR GODZIN I BILANS PUNKTÓW ECTS

Rodzaj aktywności ECTS	Obciążenie studenta	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Udział w zajęciach dydaktycznych (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, projekt, laboratoria, warsztaty, seminaria) – SUMA godzin – z punktu II	15	15
Egzamin/zaliczenie		
Udział w konsultacjach		
Projekt / esej		
Samodzielne przygotowanie się do zajęć dydaktycznych		
Przygotowanie się do zaliczenia zajęć dydaktycznych	60	60
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (25h = 1 ECTS) SUMA godzin/ECTS	(75h = 3 ECTS)	(75h = 3 ECTS)
Obciążenie studenta w ramach zajęć w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem	15	15
Obciążenie studenta w ramach zajęć o charakterze praktycznym	15	15
Obciążenie studenta w ramach zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym	45	45
Obciążenie studenta w ramach zajęć związanych z przygotowaniem do prowadzenia badań		

IX. LITERATURA PRZEDMIOTU ORAZ INNE MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Literatura podstawowa przedmiotu:

Rodzinne źródło dobrostanu społecznego : praca zbiorowa / pod red. Elżbiety Górnikowskiej-Zwolak i Mirosława Wójcika. - Mysłowice : Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna imienia Kardynała Augusta Hłonda, 2013.

Rodzina, edukacja, resocjalizacja : wybrane zagadnienia / red. Zbigniew Stanisław Iwański, Grzegorz Chojnicki. - Warszawa : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Menedżerskiej, 2012

Psychologia rodziny : małżeństwo i rodzina wobec współczesnych wyzwań / red. Teresa Rostowska. -
Warszawa : Difin, 2009

Literatura uzupełniająca przedmiotu:

- Lachowska B. (2015). Style i efekty rozwiązywania konfliktów w relacji rodziców z adolescentami a przekonanie adolescentów o skuteczności rodziny. W: D. Borecka-Biernat, M. Cywińska (red.). Konflikt społeczny w perspektywie socjologicznej i pedagogiczno-psychologicznej. Wybrane kwestie. s. 205-221, Warszawa, Difin SA
- Borecka-Biernat D. (red.) (2010), Sytuacje konfliktu w środowisku rodzinnym, szkolnym i rówieśniczym, Warszawa: Difin
- Lachowska B. (2012). Praca i rodzina – konflikt czy synergia? Konflikt i facylitacja między rolami rodzinnymi i zawodowymi – uwarunkowania i znaczenie dla jakości życia kobiet i mężczyzn, Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Lachowska B. (2012). Konflikt i facylitacja między rolami rodzinnymi i zawodowymi a jakość życia pracujących rodziców. Psychologia Społeczna, tom 4, 353-371.
- Ten Brummelhuis L. i Bakker A. (2012). A resource perspective on the work-home interface. American Psychologist, 67, 7, 545-55.
- M. Braun-Gałkowska, 2008, Psychologia domowa, Wydawnictwo KUL, Lublin
- 2.M. Braun-Gałkowska, 1994, W tę samą stronę, Warszawa
- Lachowska B., Ludwikowska K. (2015). Kryzys w wymiarze rodzinnym – rodzina w obliczu utraty. W: Chyczewska A. i Kijowska I. M. (red.). Człowiek w obliczu kryzysu. Kryzys w perspektywie interdyscyplinarnej. Elbląg: Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły zawodowej w Elblągu, s. 105 – 118.
- M. Braun-Gałkowska, 1992, Analiza systemów rodzinnych osób zadowolonych i niezadowolonych z małżeństwa, Lublin.
- M. Braun-Gałkowska, 2008, Psychologia domowa, Wydawnictwo KUL, Lublin
- Tryjarska B. (red.) (2010). Bliskość w rodzinie. Więzy w dzieciństwie a zaburzenia w dorosłości. Warszawa: Wydawnictwo naukowe Scholar
- Heszen I., Sęk H. (2007). Rodzinne koncepcje chorób i dysfunkcji rodzinnych w podejściu systemowym, w: I. Heszen , H.Sęk, Psychologia zdrowia, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
- Żebrowski J. (2006)(red),Rodzina polska na przełomie wieków- przeobrażenia, zagrożenia , patologia. Gdańsk: GWP.

Inne materiały dydaktyczne:

Materiał filmowy